ETP Slovensko
ETP Slovakia

ETP SLOVENSKO
CENTRUM PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

VÝROČNÁ SPRÁVA 2008

OBSAH

ÚVOD 2

ETP V ROKU 2008 5
- Vzdelávanie 6
- Zamestnanosť 7
- Zdravie 8
- Bývanie 9

PROJEKTY
- Tvoj Spiš II - Zapájanie MVO do sociálnej ekonomiky 10
- Projekt rómskej humanitárnej pomoci 11
- Skvalitnenie bývania pre rodiny s nízkym príjmom 12
- Program účtov osobného rozvoja - Splňme si svoj sen 14
- Obnovenie Svetlogorského mora 16

ETP NA SLOVENSKU 18

KOMUNITNÉ CENTRÁ 19

NOVINKY
- Tréning „Križovatky“ 24
- Ocenenie Gypsy Spirit 2009 25

DONORI A PARTNERI 26

ETP SLOVENSKO 27

FINANČNÁ SPRÁVA 28

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA 29

ÚVOD

Vladimír Ira
Predseda výkonnej rady

Slávka Mačáková
Výkonná riaditeľka

Aj rok 2008 sa niesol v duchu nášho dlhodobého cieľa komplexne pristupovať k riešeniu generačnej chudoby v znevýhodnených a marginalizovaných komunitách a vytvoriť tak podmienky pre dlhodobo udržateľný dopad našich aktivít. Poskytovaním služieb v oblastiach zamestnanosti, bývania, vzdelávania a zdravia v sieti komunitných centier a sociálnych klubov sme obyvateľom chudobných regiónov Slovenska a najmä rómskym komunitám vytvárali príležitosti na integráciu. Povzbudzovali sme ich k tomu, aby sami dokázali prevziať iniciatívu, využiť ponúkané šance a pomôcť nielen sebe a svojej rodine, ale celej komunite.

Na jeseň minulého roku sme ukončili aktivity v rámci Iniciatívy spoločenstva EQUAL a projektu Tvoj Spiš II (ESF) a Projektu rómskej humanitárnej pomoci (IOM). V týchto projektoch sme uplatnili holistický prístup k problémom ekonomickej a sociálnej marginalizácie a ich prostredníctvom sme prehĺbili a rozšírili naše pôsobenie v komunitách na východnom a strednom Slovensku.

Projekt Tvoj Spiš II sme realizovali v sedemnástich partnerských obciach, v ktorých miestne mimovládne organizácie stimulovali nezamestnaných k činnosti a zlepšovali ich uplatniteľnosť na trhu práce. Prínosom pre celé komunity je najmä založenie 17 pracovných klubov, vznik 6 sociálnych podnikov a zriadenie 38 živností. Mimovládne organizácie v troch participujúcich obciach získali od Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní finančnú podporu na vytvorenie pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných. Výsledky projektu Tvoj Spiš II vyzdvihol aj Európsky sociálny fond jeho zaradením do publikácie Príklady dobrej praxe.

Ojedinelý Projekt rómskej humanitárnej pomoci poskytol humanitárnu pomoc vyše 6 500 starším Rómom, ktorí počas druhej svetovej vojny zažili prenasledovanie rómskeho etnika na území Slovenska. Doručovanie materiálnej pomoci sprevádzala nadštandardná zdravotná starostlivosť, sociálne a právne poradenstvo, ale aj kultúrne a spoločenské aktivity.

V tejto výročnej správe sa osobitne zameriavame na aktivity ETP v oblasti bývania pre rodiny s nízkymi príjmami. Do nášho sporiaceho programu „Splňme si svoj sen – Účty osobného rozvoja“ (OSF) sa doposiaľ zapojilo 250 klientov, pričom záujem o tento program neustále vzrastá. Preto sa bude ETP aj naďalej uchádzať o podporu pre tento typ programu. Keďže väčšina sporiteľov má za cieľ vylepšiť svoje bývanie, snažíme sa sporiaci program kombinovať s pôžičkovým programom Skvalitnenia bývania pre rodiny s nízkym príjmom (Habitat for Humanity International). Do konca roku 2008 sa do tohto programu zapojilo viac ako 300 rodín zo 14 komunít, ktoré vďaka mikropôžičkám na bývanie získali finančné prostriedky na opravy, renovácie a kúpy nehnuteľností.

ETP získalo pre aktivity v oblasti bývania podporu mesta Moldava nad Bodvou a spoločne sme vytvorili neziskovú organizáciu ETP Moldava Housing, n.o., ktorá získala dotáciu z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR na výstavbu 12 nových bytov.

Naše postupy zaujali aj Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ktorý v minulom roku finančne podporil pôžičkový program. Vzhľadom na doterajšie úspechy a hmatateľné výsledky tohto programu sa bude ETP usilovať o trvalé a systémové riešenie problémov bývania sociálne vylúčených skupín obyvateľov.

V roku 2008 sme sa naďalej venovali rozvojovým aktivitám v bieloruskom Svetlogorsku (SlovakAid). Podrobnosti o tomto aj o ďalších projektoch ETP si môžete prečítať v tejto výročnej správe.

V uplynulom roku ETP prezentovalo spoločne s partnermi inovatívne zahraničné tréningové programy Mosty z chudoby (máj 2008) a Križovatky (jún 2008), ktoré sa osobitne zameriavajú na riešenie problému generačnej chudoby. V nadchádzajúcom období chceme intenzívnejšie rozvinúť využívanie pozitívnych zahraničných skúseností na Slovensku, a to aj prostredníctvom Slovenskej siete proti chudobe, ktorej predsedníčkou sa v novembri 2008 stala výkonná riaditeľka ETP Slovensko Slávka Mačáková.

Za dlhodobú angažovanosť v rómskych komunitách a komplexný prístup získalo ETP Slovensko ocenenie Gypsy Spirit v kategórii mimovládnych organizácií. Táto cena je pre nás veľkým povzbudením, ale aj výzvou k ďalšej kvalitnej práci. V tejto správe Vám predstavujeme výsledky nášho snaženia a úspechy našich klientov. Tieto by však neboli možné bez neustálej podpory donorov a spolupráce partnerov, ktorým touto formou ďakujeme za dôveru v naše schopnosti premeniť vynaložené finančné prostriedky na reálne výsledky.

BEARS

ETP V ROKU 2008

Prehlbujúce sa sociálne a ekonomické rozdiely sú v Európe naďalej problémom a Slovensko nie je v tomto smere výnimkou. Na Slovensku sa stále nevenuje dostatočná pozornosť sérii problémov týkajúcich sa sociálne vylúčených rómskych komunít. Generačná chudoba je v týchto komunitách endemická a jej odstraňovanie je jednou z najväčších výziev pre modernú slovenskú spoločnosť. Slovenskí Rómovia žijú v segregovaných osadách a osídleniach na nízkej socio-kultúrnej úrovni, bez prístupu k infraštruktúre a službám, priestorovo oddelení od majoritnej spoločnosti. Chudobné rómske komunity sa vyznačujú nízkou mierou zamestnanosti a vzdelania a vysokým výskytom chorôb a nedostatočnej hygieny. Kombinácia týchto faktorov v drvivej väčšine rómskych osád a sídlisk spolu s negatívnym vnímaním rómskej populácie väčšinovým obyvateľstvom a následnou diskrimináciou a kriminalizáciou vedú k sociálnemu vylúčeniu, ktoré nemožno riešiť čiastkovo a bez ohľadu na vzájomné prepojenie jednotlivých častí tohto problému.

V práci ETP Slovensko je pevne zakotvený holistický prístup k sociálnemu a ekonomickému rozvoju a vedomie, že sociálne vylúčenie rómskych komunít na Slovensku možno riešiť len dlhodobou a komplexnou angažovanosťou v jednotlivých komunitách. Základy našej organizácie stoja na princípe udržateľného rozvoja, z čoho vychádza aj náš model implementácie projektových aktivít prostredníctvom dobre vyvinutej siete komunitných centier a sociálnych klubov. Len budovaním miestnych kapacít komunitných sociálnych pracovníkov, členov samosprávy a samotných klientov možno dosiahnuť trvalo udržateľnú a dlhodobú zmenu v komunitách. Cieľom ETP Slovensko je zlepšiť životnú úroveň jednotlivcov a zvýšiť ich šance na vlastný úspech v podobe vzdelania, zamestnania, sebestačnosti a nezávislosti od sociálnej pomoci. Veríme, že práve vzostupný ekonomický a sociálny rozvoj na úrovni jednotlivca a komunity povedie k dlhodobým zmenám v spoločnosti.

Rok 2008 bol už štvrtým rokom Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015. Počas roka pred začatím slovenského predsedníctva sa ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj naplno venovalo rozvojovým prioritám Dekády – vzdelávanie, zamestnanosť, zdravie a bývanie.

Vzdelávanie

Vzdelávanie

Z dlhodobého hľadiska je súčasný stav vzdelávania rómskej populácie snáď najzávažnejším problémom. Takmer 80 percent Rómov na Slovensku má len základné vzdelanie alebo je úplne bez vzdelania. Len okolo dvoch percent všetkých Rómov dosiahne vyššie vzdelanie, vrátane dokončenia strednej školy. Približne 28 percent detí pravidelne nechodí do školy. Napriek niektorým systémovým krokom k riešeniu situácie, nadmerný počet rómskych detí je každoročne odsúvaný na okraj vzdelávacieho systému do špeciálnych škôl a tried bez ohľadu na individuálne schopnosti žiaka. Z dôvodu neadekvátnej predškolskej prípravy, jazykovej odlišnosti, nevyhovujúcich hygienických návykov a nedostatku domáceho zázemia sú rómske deti častokrát odsúdené na neúspech už v deň nástupu do školy.

Ciele Národného akčného plánu k Dekáde zahŕňajú: zlepšiť vzdelávacie výsledky Rómov, zlepšiť predškolskú prípravu rómskych detí a presadzovať celoživotné vzdelávanie Rómov s neúplným vzdelaním za účelom zvýšenia ich šance uspieť na trhu práce. Počas uplynulého roka poskytovalo ETP v rámci projektu Tvoj Spiš II a projektu rómskej humanitárnej pomoci odborné školenia v oblasti stavebníctva, krajčírstva, stolárstva alebo umeleckej tvorby. V súlade s prioritou zabezpečiť celoživotné vzdelávanie členov rómskej menšiny sme počas projektu Tvoj Spiš II pomáhali miestnym mimovládnym organizáciám zvyšovať potenciál nezamestnaných práve prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy. Klientom komunitných centier a klubov práce boli nepretržite k dispozícii napríklad počítačové, finančné a iné kurzy zamerané na zvýšenie ich kvalifikácie.

V minulom roku sa v rámci sporiaceho programu Účty osobného rozvoja do kurzu finančného vzdelávania ETP Slovensko zapojilo viac ako 200 klientov. Náš program finančného vzdelávania pre ľudí s nízkym príjmom sa vyučuje pomocou počítačov interaktívnou formou. Kurz sa venuje témam ako sporenie, pôžičky, finančné plánovanie, domáci rozpočet a používa príklady z reálneho života. Rôzne edície kurzu zodpovedajú odlišným potrebám detí, mladých a dospelých z marginalizovaných rómskych komunít.

Z pohľadu ETP súvisí problém vzdelávania detí aj s nedostačujúcim bývaním, ktoré nevytvára vhodné podmienky pre prípravu na vyučovanie. ETP sa teda nepriamo venuje problematike vzdelávania aj prostredníctvom projektov, ktoré popisujeme bližšie v sekcii Bývanie. V pripravovaných projektoch sa ETP Slovensko bude osobitne venovať vzdelávacím potrebám rómskych komunít, vrátane predškolskej prípravy detí a mimoškolských aktivít žiakov základných a stredných škôl.

Pán Dezider z Veľkých Kapušian

Pán Dezider je 26-ročný ženatý muž, ktorý bol ako mnoho rómskych mužov v tomto regióne dlhodobo nezamestnaný.

Využil však možnosť navštevovať kanceláriu terénnych pracovníkov a pravidelne sa zúčastňuje aktivít zameraných na zvyšovanie zamestnanosti. Jeho prístup a iniciatíva sú príkladom pre všetkých našich klientov.

Vďaka spolupráci s pracovníkmi mestského úradu, miestnymi pedagógmi a informačným poradenským centrom Rómov sa pán Dezider v rámci projektu Tvoj Spiš II vyškolil v rôznych zručnostiach, napríklad v práci s počítačom. Pán Dezider bol jedným z tých, ktorým sa podarilo zamestnať v mestskom podniku vo Veľkých Kapušanoch a napriek jazykovej bariére sa mu podarilo úspešne zaradiť do pracovného kolektívu. Stále sa vracia do komunitného centra s cieľom pomôcť iným získať zručnosti a nájsť si zamestnanie.

Momentálne pán Dezider plánuje kúpu vlastného počítača a hovorí: **“Vediem syna k tomu, aby sa najprv naučil pracovať s počítačom a až neskôr hrať na gitare.”**

Zamestnanosť

Priamym následkom nízkej vzdelanostnej úrovne rómskej populácie v kombinácii s predsudkami slovenských zamestnávateľov je neúnosne vysoká, v niektorých komunitách až 100-percentná, miera nezamestnanosti, generačná závislosť na sociálnej pomoci a začarovaný kruh chudoby. Transformácia slovenskej ekonomiky od priemyselnej výroby smerom k službám a technológiám od roku 1989 sa odrazila aj na vývine pracovného trhu, na ktorom si nedostatočne kvalifikovaní rómski pracovníci ťažko hľadajú svoje miesto. Mladí Rómovia sa pri hľadaní zamestnania stretávajú s nedôverou a automatickým odmietnutím bez ohľadu na ich zručnosti. Z generácie na generáciu sú sociálne dávky jediným príjmom v celých komunitách, čo následne vedie k strate motivácie hľadať si prácu či postupnému zániku pracovných návykov.

ETP Slovensko sa aj v roku 2008 intenzívne venovalo problému nezamestnanosti v rómskych komunitách. V sedemnástich partnerských obciach sme realizovali projekt Tvoj Spiš II, v rámci ktorého miestne mimovládne organizácie v spolupráci s miestnou samosprávou, firmami a jednotlivcami stimulovali a podporovali využívanie potenciálu nezamestnaných tak, aby títo mohli buď predávať svoj tovar alebo ponúkať služby, aby si našli prácu alebo aby boli schopní si založiť malú firmu. Bola vytvorená sieť klubov práce, kde mali klienti možnosť zvyšovať svoju kvalifikáciu na rôznych vzdelávacích kurzoch, získali informácie o ponúkanej práci a školeniach a mali prístup k databázam voľných pracovných miest a vyhľadávaniu cez internet. Vyškolení komunitní pracovníci poskytovali pomoc a poradenstvo sociálne znevýhodneným klientom, komunikovali s miestnymi podnikmi a spolupracovali s miestnymi úradmi práce.

Služby osobného poradcu mohli využívať aj ľudia, ktorí mali záujem o založenie vlastného obchodu alebo malého podniku. Tento projekt zároveň podporoval zakladanie sociálnych podnikov, ktoré majú riešiť vysokú mieru nezamestnanosti práve v chudobných regiónoch. Na konci projektu bolo funkčných šesť sociálnych podnikov (upratovací servis, obchod s remeselnými a umeleckými výrobkami, stolárska dielňa, reštaurátorská dielňa, sociálne služby a poradenstvo, výroba remeselných a umeleckých výrobkov). V troch obciach zapojených do tohto projektu boli vďaka podpore Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní založené malé firmy, ktoré pre dlhodobo nezamestnaných Rómov nielen vytvorili pracovné miesta ale dali im aj príležitosť získať cenné pracovné a podnikateľské zručnosti.

V júni 2008 prinieslo ETP na Slovensko tréningový program Križovatky (CrossRoads) určený najmä pre nezamestnaných. (Viac o tomto školení si môžete prečítať na strane 24.) Prínosom tohto programu je jeho dôraz na vnútornú zmenu človeka, nielen vo vzťahu k práci a vlastnej ekonomickej situácii, ale aj vo vzťahu k iným ľuďom, prostrediu a celkovému náhľadu na životné prekážky. Cieľom projektu je školiť komunitných sociálnych pracovníkov a následne samotných klientov v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti.

Zdravie

V porovnaní s väčšinovým obyvateľstvom je priemerná dĺžka života Rómov na Slovensku až o sedem rokov nižšia, čo súvisí najmä s nízkou životnou úrovňou a nehygienickým prostredím v rómskych osadách, zanedbanou zdravotnou starostlivosťou a vysokým výskytom závislosti na alkohole, tabaku a iných látkach. Zanedbané rómske komunity sa vyznačujú nielen vyšším populačným prírastkom, ale aj vyššou úmrtnosťou u detí aj dospelých. Ochorenia, ktoré boli v minulosti na slovenskom území eliminované a u majoritnej populácie zriedkavé, ako napríklad žltačka, tuberkulóza a infekčné ochorenia dýchacích ciest, sa bežne vyskytujú u rómskych detí. Vysoká pôrodnosť u dievčat mladších ako 18 rokov sa negatívne odráža na starostlivosti novorodencov a zdraví samotných mladých mamičiek. Systém zdravotnej starostlivosti na Slovensku nie je prispôsobený podmienkam a potrebám v chudobných rómskych komunitách, ktoré vyžadujú zvláštnu pozornosť a starostlivosť práve kvôli zvýšenej miere rizika pre verejné zdravie.

Náš projekt rómskej humanitárnej pomoci financovaný Medzinárodnou organizáciou pre migráciu klientom okrem materiálnej, sociálnej a právnej pomoci poskytoval aj starostlivosť a poradenstvo v oblasti zdravia. Na území východného a stredného Slovenska poskytli lekári a zdravotné sestry starostlivosť vyše 2 500 starším Rómom, ktorí podľa potreby dostali tlakomery, podložky, paličky, hygienické kreslá a iné zdravotné pomôcky. Klientom trpiacim chronickými chorobami a pravidelne užívajúcim lieky bola poskytnutá pomoc vo forme preplácania receptov na lieky. Nevládnym klientom bola k dispozícii zdravotná sestra, ktoré ich navštevovala priamo v ich domácnostiach.

V komunitných centrách sa v rámci projektu konalo 85 prednášok na rôzne témy zo zdravotnej oblasti, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie o základnej zdravotnej starostlivosti, prevencii chorôb a odpovedať starším Rómom a ich rodinným príslušníkom na otázky o zdraví. Sociálni pracovníci boli v rámci projektu vyškolení v oblasti zdravia a zdravotnej starostlivosti a niektorí z nich absolvovali kurz Slovenského Červeného kríža. Získané znalosti potom aplikovali pri práci so svojimi klientmi.

V pripravovaných projektoch ETP Slovensko sa zameriavame najmä na zdravie mladých dievčat a budúcich mamičiek a budeme pokračovať v poskytovaní zdravotného poradenstva v obciach prostredníctvom odborných prednášok a individuálnych konzultácií.

Pani Zdena z Ostrovian

Pani Zdena je len jednou z 53 klientov komunitného centra v Ostrovanoch, kde za posledný rok úspešne absolvovala počítačový kurz, zúčastnila sa finančného školenia “Nebojme sa peňazí” a získala pôžičku na skvalitnenie bývania. Pani Zdena si vďaka získaným prostriedkom zrekonštruovala rodinný dom a popri tom získala vedomosti o sporení a hospodárení s peniazmi.

Pani Zdena žije v rómskej osade Ostrovany spolu so svojím manželom a ich štyrmi deťmi. Manželia neboli nikdy zamestnaní na trvalý pracovný pomer, no zúčastňovali sa aktivačných prác v obci. Ako mnoho rodín v tejto osade, aj oni žili v drevenej chatrči bez vlastnej elektriny, vody či sociálneho zariadenia. Keď však deti začali navštevovať školu, potrebovali si písať domáce úlohy a pripravovať sa na vyučovanie. Pani Zdena s manželom si uvedomili, že ich životný priestor a podmienky na bývanie nie sú vyhovujúce a rozhodli sa preto konať. Od komunitných pracovníkov v Ostrovanoch sa dozvedeli o sporiacom programe pre sociálne slabšie rodiny. Pani Zdena hovorí: **“Zo začiatku som mala pochybnosti, či dokážem sporiť bez možnosti vyberania z vkladnej knižky a či skutočne dostanem bonus po dodržaní podmienok z mojej strany.”** Popri sporení sa pani Zdena pravidelne zúčastňovala aktivít v komunitnom centre a najmä absolvovala finančné školenie, na ktorom som sa naučila hospodáriť s peniazmi tak, aby po pokrytí najnutnejších potrieb mohla rodina každý mesiac odložiť istú čiastku peňazí.

Pani Zdena a jej rodina dostali šancu lepšie bývať a vďaka svojmu ročnému úsiliu majú teraz svoju elektrinu a viac miesta v dome, ktoré najviac vyhovuje deťom. Pani Zdena oceňuje výsledky svojho úsilia: **“Moja rodina je veľmi šťastná, že si zrekonštruovala dom, pristavila ďalšiu izbu a opravila strechu. Naše štyri deti sa môžu samostatne učiť a nikto ich pri tom nevyrušuje. Majú viac priateľov, sú zdravšie a cítia sa šťastnejšie. Účasť na tomto projekte som veľmi odporúčala aj vo svojej rodine.”**

Bývanie

Na Slovensku žije približne 380 000 Rómov. Len asi polovica celej populácie žije integrovane s väčšinovým obyvateľstvom v 772 mestách a obciach. Zvyšná polovica žije v 787 osídleniach s výlučne rómskym obyvateľstvom, ktoré sú priestorovo oddelené od neďalekých miest a obcí. V týchto segregovaných osadách typicky chýba infraštruktúra a komunikácie, pitná voda, kanalizácia alebo zber odpadov a vyše 20 percent domov a chatrčí je postavených bez povolenia. Väčšina osád je koncentrovaných na východnom a strednom Slovensku. Rómovia usilujúci o zlepšenie svojich podmienok na život sa stretávajú s celým radom prekážok: nemožnosť odkúpiť stavebné pozemky, obmedzený prístup ku komunikáciám a infraštukúre, obmedzený prístup k finančným službám a osobitne k pôžičkám a tendencia sťahovať Rómov mimo miest a obcí.

V spolupráci s Habitat for Humanity International, ETP Slovensko aj minulý rok reagovalo na vyššie spomenuté problémy poskytovaním účelovo viazaných mikropôžičiek vo výške do 1 200 eur rodinám s nízkymi príjmami, ktoré mali záujem skvalitniť si svoje bývanie. V roku 2008 dostalo takúto pôžičku 156 rodín, ktoré získané prostriedky použili napríklad na zariadenie kúpeľne, prístup k vode, novú strechu, kúrenie alebo zateplenie domu. Pôžičky na zlepšenie bývania sú časťou širšieho balíka služieb poskytovaných rodinám klientov v rámci komunitných centier. Klienti, ktorí prejdú stavebným školením a zúčastňujú sa stavebných prác, sa zároveň zúčastňujú na aktivitách komunitného centra (kurz finančného manažmentu a vedenia rodinného rozpočtu) a na rôznych kultúrnych, spoločenských a vzdelávacích akciách a mimoškolských aktivitách pre deti.

V rámci projektu nadviazalo ETP Slovensko spoluprácu s mestom Moldava nad Bodvou a prostredníctvom neziskovej organizácie ETP Moldava Housing získalo dotáciu z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR na výstavbu 12 bytov nižšieho štandardu s predpokladaným termínom kolaudácie v poslednom štvrťroku 2009.

Dopad našich aktivít v oblasti bývania umocňuje aj prepojenie mikropôžičkového projektu so sporiacim programom Splňme si svoj sen – Účty osobného rozvoja. Tento program financovaný Open Society Institute umožňuje klientom šetriť na konkrétny cieľ a ušetrená suma je na konci zdvojnásobená formou finančného bonusu. Minulý rok sporenie úspešne ukončilo 84 klientov, zatiaľčo 69 ďalších klientov pokračuje v sporení. Na konci sporenia môžu klienti požiadať o mikropôžičky na bývanie. Týka sa to aj budúcich nájomníkov 12 bytov v Moldave, ktorí si budú môcť takýmto spôsobom upraviť dokončené byty na bežný štandard.

V rámci projektu rómskej humanitárnej pomoci sme minulý rok opäť pomáhali starším Rómom s obzvlášť ťažkými podmienkami na život. Mnohí klienti dostali postele, piecky a stavebné materiály, pričom klienti mohli využiť služby stavebného poradcu pri drobných opravách svojich príbytkov.

V záujme dlhodobého riešenia tohto problému odporúča ETP Slovensko zriadenie Štátneho fondu rozvoja bývania pre sociálne odkázané rodiny a osvojenie si pilotne odskúšaných programov.

PROJEKTY

Tvoj Spiš II - Zapájanie mimovládnych organizácií do sociálnej ekonomiky

Donor: Európsky sociálny fond – Iniciatíva spoločenstva EQUAL
Trvanie: Marec 2005 – September 2008

V roku 2008 ETP Slovensko ukončilo aktivity v rámci projektu Tvoj Spiš II, ktorý sa prioritne zameriaval na problém odstraňovania nezamestnanosti a začleňovania cieľových skupín do spoločnosti. Tento projekt sme realizovali v sedemnástich partnerských obciach, kde miestne mimovládne organizácie (MVO) v spolupráci s miestnou samosprávou, miestnymi organizáciami, firmami a jednotlivcami stimulovali a podporovali využívanie nadania, schopností a zručnosti nezamestnaných. Zámerom projektu bolo zvýšiť kapacity členov miestnych MVO v partnerských obciach tak, aby mohli rozvinúť aktivity zamerané na zlepšovanie kvality života sociálne znevýhodnených obyvateľov a ich začleňovanie do spoločnosti, zameriavajúc sa aj na asociované problémy a podporujúc ich väčšiu pracovnú uplatniteľnosť najmä prostredníctvom premeny miestnych MVO na sociálne podniky.

Výsledky
17 klubov práce
6 sociálnych podnikov
200 zamestnaných
38 založených živností
1 936 zamestnaných na dohodu, brigády, aktivačnú činnosť, pracovnú zmluvu, dobrovoľnícky, ako živnostník alebo na absolventskú prax

Projekt rómskej humanitárnej pomoci

Donor: Medzinárodná organizácia pre migráciu
Trvanie: August 2007 – Október 2008

V roku 2008 ETP Slovensko ukončilo implementáciu projektu rómskej humanitárnej pomoci. Cieľom projektu bolo poskytnúť sociálnu a humanitárnu pomoc starším rómskym obyvateľom, ktorí počas druhej svetovej vojny zažili prenasledovanie rómskeho etnika na území Slovenska. Zabezpečením základných materiálnych potrieb, poskytnutím zdravotnej starostlivosti, sociálneho a právneho poradenstva ETP Slovensko poskytlo pomoc vyše 6 500 starším obyvateľom. Osobitným druhom pomoci bola sociálna pomoc, poskytovaná v mestách a obciach s vyšším počtom starších Rómov. V spolupráci s obecnými úradmi sa aktivity pre starších Rómov realizovali v sieti 19 komunitných centier, ktoré ponúkali vzdelávacie aktivity, sociálnu a právnu pomoc nielen starším Rómom, ale aj ostatným členom komunity.

Výsledky

6 527 príjemcov humanitárnej pomoci na východnom a strednom Slovensku
19 spoločenských klubov pre starších obyvateľov
15 mladých Rómov vyškolených o problematike rómskeho Holokaustu
22 vyškolených komunitných sociálnych pracovníkov

IOM International Organization for Migration

Pani Marika z Hodejova

Pani Marika si komunitných pracovníkov získala najmä svojim pozitívnym prístupom. Marika je dôchodkyňa, ktorá žije v malom domčeku s manželom a šestnásťročným vnukom, ktorého vychováva odmalička. Veľa úspechu v živote nezažila, no za svoj úspech ona sama považuje, že sa jej v skromných pomeroch podarilo vychovať svojich sedem detí aj vnuka. Marika sa zapojila do viacerých programov realizovaných ETP. V rámci projektu rómskej humanitárnej pomoci (RHAP) získala Marika potravinový balík, zdravotné pomôcky a zúčastňovala sa všetkých aktivít pre dôchodcov v centre, čo pre ňu znamenalo príjemné spestrenie každodenného života.

Najväčšiu pozitívnu zmenu pre ňu však znamenala pôžička na skvalitnenie bývania. Konečne si mohla dať vymeniť zhrdzavenú plechovú strechu za novú a pred domom si dala urobiť malú zastrešenú terasu. Susedia pomohli Marike vymaľovať izby. Z pomoci pre dôchodcov na drobné opravy ešte dostala nové vchodové dvere a linoleum. Všetká pomoc bola pre ňu prínosom, lebo bez odriekania by tieto nutné opravy nebola zvládla. Doteraz dosiahnuté zmeny ju motivujú, aby pokračovala v skrášľovaní svojho príbytku a chránila čo sa jej doteraz podarilo opraviť. Hovorí: **„Ešte si našetrím, aby som vedela dať opraviť a vymaľovať dom aj zvonku.“**

PRÍKLADY

Skvalitnenie bývania pre rodiny s nízkym príjmom

Donor: Habitat for Humanity International, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
Trvanie: Od decembra 2005

Po úspechu pilotnej fázy projektu pre rozvoj sociálneho bývania s cieľom zlepšiť životné podmienky chudobných (najmä) rómskych rodín, ETP Slovensko už štvrtý rok poskytovalo pôžičky na bývanie klientom na východnom a strednom Slovensku s podporou Habitat for Humanity International a Úradu vlády SR. V súčasnosti sa projekt dotýka viac ako 350 rodín, ktoré prostredníctvom mikropôžičiek na bývanie získali prostriedky na opravy, renovácie a kúpy nehnuteľností. Ojedinelosť a výnimočnosť tohto programu pritiahla pozornosť Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Tieto aktivity sa stali predmetom rozhovorov o partnerstve a spolupráci medzi vládou, samosprávou a organizáciami neziskového sektora.

Výsledky

Vznik neziskových organizácií ETP Moldava Housing and ETP Slovensko – Housing
12 bytov nižšieho štandardu v Moldave nad Bodvou
361 rodín v 14 komunitách zapojených do pôžičkového programu

Pán Ivan z Podsadku

Pán Ivan žije v rómskej osade v Podsadku pri Starej Ľubovni. Je otcom štyroch detí vo veku od 6 do 17 rokov. Celá rodina sa postupne zapájala do spoločenských, vzdelávacích a voľnočasových aktivít realizovaných v komunitnom centre. Rodina sa rozhodla zapojiť aj do sporiaceho programu Splňme si svoj sen s cieľom realizovať dostavbu domu. V priebehu sporenia sa pán Ivan pripravoval na stavbu a postupne si vybavoval potrebné povolenia. Aktívne sa zúčastňoval všetkých finančných školení a spoločnými silami rodina úspešne ukončila sporenie. Následne im bola poskytnutá pôžička na ďalšie renovácie, ktorú rodina pána Ivana v súčasnosti spláca. Pán Ivan je jedným z pozitívnych vzorov pre celú komunitu, pretože dokázal, že vlastným úsilím je možné dosiahnuť zlepšenie bývania a zvýšenie životnej úrovne celej rodiny.

Veľmi výrazná zmena sa udiala aj v prístupe a hodnotách detí pána Ivana. Jeho najstarší syn Dávid sa stále aktívne zapája do všetkých aktivít v komunitnom centre. Zúčastňuje sa dobrovoľníckej práce, doučovania, vzdelávacích kurzov, pomáha pri organizovaní podujatí pre mladšie deti a stal aj animátorom na letných táboroch. V súčasnosti študuje manažment na strednej odbornej škole a dosahuje veľmi dobré výsledky. Dávid má smelé plány do budúcnosti: **„Zvažujem štúdium na vysokej škole. A potom budem kandidovať do mestského zastupiteľstva, aby sa v osade niečo pohlo."** Veríme, že naša práca v komunitách inšpiruje čoraz viac mladých ľudí z osád k plánovaniu budúcnosti a jej napĺňaniu.

Program účtov osobného rozvoja - Splňme si svoj sen

Donor: Open Society Institute
Trvanie: Od decembra 2006

Projekt sa realizuje v spolupráci s Open Society Institute a rómskym rodinám s nízkym príjmom ponúka príležitosť prevziať aktívnu úlohu v naplánovaní si krokov na zlepšenie svojej finančnej situácie. Od účastníkov sa očakáva, že budú schopní preukázať, že si vedia nielen zabezpečiť príjem, ale aj časť z neho odložiť na svoje budúce ciele a plány. Finančný bonus vo výške maximálne rovnajúcej sa nasporenej sume peňazí je odmenou pre tých, ktorí dodržia prísne podmienky programu. Všetkým účastníkom zapojeným do projektu je poskytnuté osobné poradenstvo ako spravovať vlastné financie aj pomoc pri kúpe domu alebo pri začatí podnikania. Dlhodobým zámerom programu je získať dostatok skúseností a poznatkov, ktoré by pomohli presvedčiť slovenských zákonodarcov, že vyplácanie sociálnych dávok ľuďom v materiálnej núdzi bez akýchkoľvek podmienok prehlbuje závislosť chudobných od štátu a berie im odvahu a chuť zabezpečiť svoju každodennú existenciu vlastnou snahou.

Výsledky

Celková nasporená suma EUR 65 000
257 účastníkov sporenia
89 ukončených sporení
150 absolventov finančného školenia „Nebojme sa peňazí“

OPEN SOCIETY INSTITUTE
& Soros Foundations Network

Pán Matúš z Rudňan

Pán Matúš je 28-ročný otec piatich detí, ktorý bol jedným z 27 nových nájomníkov bytov nižšieho štandardu v rómskej lokalite 5RPII. Spolu s ďalšími nájomníkmi nezariadených bytov pán Matúš privítal možnosť skvalitniť si bývanie za pomoci sporiaceho programu účtov osobného rozvoja a pôžičkového programu. Keď však pri spustení týchto programov v Rudňanoch rozpačito zareagoval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi a pohrozil zastavením dávok v hmotnej núdzi sporiacim klientom, väčšina klientov odstúpila kvôli strachu zo straty príjmu. Napriek následnému uisteniu zo strany Ústredia práce, že takéto programy neovplyvnia vyplácanie dávok, stratenú dôveru klientov sa už nepodarilo obnoviť. Nakoniec ostal jediný klient, pán Matúš. Keď koncom mesiaca prichádzal do komunitného centra nechať skontrolovať vklad za daný mesiac, prekvapenej komunitnej sociálnej pracovníčke dával nádej: **„Uvidíte, že ja to vydržím do konca.“**

V jeho novom byte sa narodilo šieste dieťa. Bývali v prázdnom byte a na betónovej podlahe v kúte miestnosti boli poskladané matrace a periny na spanie. Neskôr do bytu pribudlo pár kusov staršieho nábytku – stôl, kuchynská skrinka a obývacia stena. Aj napriek tomuto skromnému zariadeniu pán Matúš nenakupoval a naďalej sporil. Počas doby sporenia sa mu postupne podarilo uložiť do celého bytu dlažbu. Jeho cieľom bolo nasporiť si na výstavbu ústredného kúrenia a kúpu kuchynského sporáka. Nasporená suma 600 eur (18 tisíc korún) a bonus v tej istej výške však nepostačovali na zakúpenie potrebného materiálu a na montážne práce. Pán Matúš teda požiadal o poskytnutie pôžičky od Habitat for Humanity International, ktorú momentálne bez problémov spláca viac ako dvojnásobkom požadovanej výšky splátky. Na Vianoce roku 2008 bude rodina vždy spomínať, pretože montáž kúrenia bola pre všetkých pekným vianočným darčekom. Tým, že vydržal sporiť, Matúš nepomohol iba sebe a svojej rodine, ale aj ostatným členom komunity. Vďaka jeho príkladu sa od januára 2009 do sporiaceho programu zapojilo ďalších 11 klientov z lokality 5RPII.

Obnovenie Svetlogorského mora

Donor: SlovakAid – Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
Trvanie: Od februára 2008

Tento projekt nadviazal na predchádzajúce skúsenosti ETP Slovensko s prácou v bieloruskom Svetlogorsku. Jeho hlavným cieľom je využiť slovenské skúsenosti a znalosti odborníkov pri implementácii národnej stratégie rozvoja Svetlogorského jazera, územia obzvlášť dôležitého významu, a to v oblasti ochrany životného prostredia a agroturistiky. Projekt by mal podporiť dlhodobý, environmentálne udržateľný, ekonomický rozvoj v postihnutých oblastiach pomocou podpory jedinečných javov prírodného prostredia a kultúry. Medzi hlavné aktivity projektu patrí rozvíjať miestne kapacity pre manažment prírodných zdrojov a vypracovať plán ochrany biodiverzity územia a kultúrnych hodnôt prostredníctvom ekonomických a sociálne udržateľných opatrení ako napríklad rozvoj a vytvorenie sietí rezervácií a podpora vedeckej turistiky.

Výsledky
3 študijné pobyty na Slovensku
3 študijné návštevy v Svetlogorsku
10 učiteľov vyškolených v debatnej metodológii a 60 študentov vyškolených vo verejnom prejave a komunikačných zručnostiach
Implementácia prvej fázy plánu rozvoja Svetlogorského jazera

ETP NA SLOVENSKU

KOMUNITNÉ CENTRÁ

Prístup ETP Slovensko je založený na pochopení, že problémy v sociálnej, vzdelanostnej, environmentálnej, zdravotnej oblasti a problémy spojené s kvalitou bývania sú vzájomne prepojené. Túto filozofiu uplatňujú v práci aj naše komunitné centrá a sociálne kluby, v ktorých poskytujeme komplexné služby klientom z chudobných a marginalizovaných komunít. Vyškolení komunitní sociálni pracovníci sa denne venujú celým rodinám, poskytujú klientom sociálne a iné poradenstvo a spolupracujú s úradmi práce pri hľadaní zamestnania. Pre klientov sú komunitné centrá miestom príjemných stretnutí, zaujímavých aktivít a vzdelávania. V tejto časti prezentujú komunitné centrá svoju činnosť za rok 2008.

Čičava

Komunitné centrum v Čičave poskytovalo služby klientom v rámci projektu rómskej humanitárnej pomoci a projektu Tvoj Spiš II. Popri distribúcii materiálnej pomoci mali klienti záujem najmä o zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie v tejto oblasti. S pomocou nezamestnaných v Čičave sa tu uskutočnil kultúrny program s názvom „Prevenciou proti chorobe“ a v priebehu roka sa v tejto a okolitých obciach konali zdravotné prednášky pre starších Rómov. V rámci iniciatívy spoločenstva EQUAL mohli klienti komunitného centra využiť pomoc pri písaní žiadostí o prijatie do zamestnania, životopisov, motivačných listov, ako aj pomoc pri riešení ďalších problémov vyplývajúcich z konkrétnej sociálnej situácie klienta. Takmer okamžite po začatí sociálneho poradenstva sme zaznamenali úspech v podobe brigády pre troch mladých klientov u miestneho stavebného podnikateľa. Neskôr si zamestnanie našli ďalší štyria klienti v priemyselnej firme v Bardejove a päť klientov mohlo zlepšiť svoje zručnosti pri práci na dohodu na stavbe rodinného domu. Počas roka sa v centre konali kurzy úžitkového umenia a ľudových remesiel, kurz písania na počítači, kurzy aranžovania. Klienti sa mohli stretávať na rôznych spoločenských aktivitách ako napríklad hudobno-kultúrny program, divadelné predstavenie „Táto loď sa potápa“ v podaní divadelného klubu Dik, spievanie rómskych piesní, komunitný deň s gulášom a športovými hrami a očakávaný FestRom.

Hodejov

V roku 2008 sa táto obec opätovne zapojila do projektu rómskej humanitárnej pomoci. Klienti - dôchodcovia sa raz týždenne zúčastňovali tvorivých dielní, zdravotných prednášok, diskusií o udalostiach druhej svetovej vojny a histórii obce, či osláv Dňa matiek. Do pôžičkového programu sa v roku 2008 zapojilo 16 klientov, ktorí využili bezúročné pôžičky na zlepšenie kvality bývania či vysporiadanie vlastníctva nehnuteľností. Komunitní pracovníci priebežne organizovali aktivity pre deti predškolského veku z najchudobnejších rodín. V centre sa učili poznávať farby, vystrihovať, maľovať, rozoznávať ovocie, zvieratká, vyrábať jednoduché dekorácie z papiera. V auguste sa organizoval Deň otvorených dverí, kde mali všetci záujemcovia možnosť oboznámiť sa s činnosťou centra, s deťmi sa vyrábali handrové bábiky a usporiadala sa pre nich diskotéka. Všetci sa tešili z kultúrneho programu pri príležitosti Dňa detí, ktorý zožal veľký úspech.

Jablonov

V roku 2008 sa klienti obce Jablonov zapojili do sporiaceho programu Splňme si svoj sen, projektu Tvoj Spiš II a projektu rómskej humanitárnej pomoci. Do sporiaceho programu sa s cieľom zlepšiť si bývanie zapojilo 8 klientov, ktorí úspešne ukončili sporenie v januári 2009. Komunitní pracovníci pomáhajú klientom riešiť problém nevysporiadaných pozemkov v obci, ktoré by v budúcnosti mohli slúžiť na výstavbu bytov a domov pre sporiacich klientov. Aktivity v rámci projektu Tvoj Spiš II boli posilnené zriadením dvoch dielní na výrobu vankúšov, podušiek a obrusov a jednoduchých výrobkov z dreva, v ktorých získali prácu niekoľkí nezamestnaní klienti z Jablonova. Projekt podporila Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní. V priebehu roka sa v centre konali rôzne vzdelávacie kurzy a voľnočasové aktivity ako napríklad letný tábor, vianočný koncert, ale aj výlet do poľského Osvienčimu. Obzvlášť sa tu rozvíja umelecká činnosť rómskych detí z Jablonova, ktorých maľby boli vystavené na rôznych miestach, putovali zo Spišskej Novej Vsi až do Bratislavy a ďalej do centra Európskeho spoločenstva v Bruseli.

Kokava nad Rimavicou

Komunitné centrum v Kokave nad Rimavicou bolo zriadené vo februári 2008 a jeho klienti z Kokavy a okolitých obcí sa mohli zapojiť do projektu rómskej humanitárnej pomoci, projektu Tvoj Spiš II a sporiaceho programu Splňme si svoj sen. V roku 2008 si v Kokave sporilo 6 klientov, z ktorých traja prejavili záujem o pôžičku na skvalitnenie bývania. Klienti veľmi ocenili zdravotné prednášky v marci a júni minulého roka a využili možnosť pýtať sa na konkrétne problémy. Z prostriedkov projektu získali tlakomery a iné zdravotné pomôcky a lieky. Spoločenské a voľnočasové aktivity prebiehali v centre celý rok. S veľkým ohlasom sa stretli najmä veľkonočný večierok spojený so zdobením kraslíc a ľudovou hudbou, priateľské stretnutie v rámci osláv Dňa Rómov vo Veľkých Kapušanoch a oslavy 1. mája. Pre starších klientov zorganizovali komunitní pracovníci oslavy Dňa Rómov, o ktorom mali miestni obyvatelia málo povedomia. V meste Poltár sa pri tejto príležitosti konal kultúrny program s prezentáciami rómskej histórie, hudby a tanca.

Moldava nad Bodvou

Spoluprácu s týmto centrom nadviazalo ETP Slovensko vo februári 2008 v rámci sporiaceho a mikropôžičkového programu a Iniciatívy EQUAL. Do sporiaceho projektu Splňme si svoj sen sa zapojilo v minulom roku 19 klientov, z ktorých väčšina prejavila záujem aj o pôžičku na zlepšenie kvality bývania. Jeden z klientov sa za nasporené peniaze prihlásil do autoškoly a získal vodičské oprávnenie. Klientom bolo k dispozícii sociálne a finančné poradenstvo, kurzy zdravej výživy, šitia, práce s počítačom, murárskych prác, kurz kadernícky aj záhradkársky. Niektorým klientom sa podarilo získať pracovné uplatnenie v rôznych miestnych firmách aj napriek zložitej ekonomickej situácii. V rámci projektu humanitárnej pomoci tu komunitní pracovníci zorganizovali „guláš party“ v spolupráci s komunitným centrom v Turni nad Bodvou, návštevu kováčskeho múzea, či zájazd do Betliara.

Nálepkovo

V uplynulom roku sa klienti v Nálepkove zapojili do mikropôžičkového programu na skvalitnenie bývania rodinám s nízkymi príjmami, sporiaceho programu, projektu Tvoj Spiš II aj projektu humanitárnej pomoci. Na konci roka bolo s klientmi uzavretých 97 zmlúv o poskytnutí pôžičky. Vďaka sporiacemu projektu si klienti splnili sny ako napríklad získanie vodičského preukazu, oprava rodinného domu či výmena okien. Celkom si minulý rok sporilo 6 klientov. Prostredníctvom aktivít projektu Tvoj Spiš II si 36 klientov buď našlo nové zamestnanie alebo zriadilo živnosť. Komunitné centrum tu zriadilo 9 profesijných kurzov pre nezamestnaných a kurz finančného vzdelávania. Vďaka podpore od Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní bola v komunitnom centre zriadená jednotka hygienickej starostlivosti, v ktorej môžu klienti využívať komunitnú práčku a sušičku. Klientom zo štyroch okolitých obcí bola distribuovaná humanitárna pomoc v podobe potravinových balíkov, lekárničiek, hygienických potrieb a poskytnutá zdravotná pomoc a každodenné voľnočasové aktivity. V centre sa počas roka realizovali kurzy vyšívania a šitia, kurzy varenia, práce na počítači a rozmanité spoločenské aktivity.

Ostrovany

V tejto obci úspešne prebiehal sporiaci program, ktorý 14 sporiteľov ukončilo a ďalších 24 bolo prijatých do programu. Klienti projektu sa zapájajú do rôznych podporných aktivít ako sú počítačové kurzy, kurzy šitia a pracovných zručnosti v oblasti stavebníctva, ktoré im pomôžu zlepšiť si životné podmienky. Pomocou účelovo viazaných pôžičiek od Habitat for Humanity mnohí sporiaci klienti získajú chýbajúce prostriedky na nákup materiálu a odborné stavebné práce. Vo väčšine prípadov si klienti urobia všetky práce svojpomocne, čím uplatňujú zručnosti, ktoré nadobudli v kurzoch. V roku 2008 bolo do projektu zapojených 54 klientov. Vďaka projektu rómskej humanitárnej pomoci bola starším klientom poskytnutá pomoc vo forme potravinových balíkov ale aj finančná pomoc na opravu obydlí. Starší klienti sa stretávali na zdravotných, právnych, duchovných a spoločenských stretnutiach. V rámci projektu Tvoj Spiš II sa klienti učili pracovať na počítači, čo im umožnilo vyhľadávať voľné pracovné miesta. Ďalej sa zúčastňovali na školeniach a besedách zameraných na získanie a zlepšenie hygienických a zdravotných návykov. Podarilo sa tu vyškoliť 4 klientov, ktorí samostatne začali podnikať a zamestnávali ďalších klientov z osady. Viac ako 30 klientom sa podarilo nájsť stále zamestnanie.

Rožňava

Od februára 2008 v Rožňave prebiehal projekt rómskej humanitárnej pomoci, ktorý sa vzťahoval na 90 klientov narodených pred koncom druhej svetovej vojny. Komunitní sociálni pracovníci zabezpečovali 20 nevládnym a osamelým klientom jedno teplé jedlo denne. Starším Rómom sa v priebehu roka poskytovala materiálna a zdravotná pomoc, ale aj právne, sociálne a finančné poradenstvo. Klienti dostali tlakomery, hygienické a potravinové balíčky, v niektorých prípadoch aj palivové drevo, piecky, vodovodné batérie, či sociálne zariadenia. V rámci toho istého projektu sa starší klienti komunitného centra v Rožňave zúčastnili celodenných výletov do Krásnej Hôrky a Betliara, prekvapili ich aj narodeninové oslavy pri hudbe a občerstvení a potešili pravidelné „čajové posedenia“. V spolupráci s Gemerským osvetovým strediskom sa tu konala kultúrno-historická prednáška spojená s prehliadkou starých ľudových nástrojov. V máji 2008 navštívilo 31 starších Rómov z Rožňavy Medzinárodný rómsky festival v Bratislave. Pre mnoho z nich to bola vôbec prvá návšteva hlavného mesta Slovenska. Počas výletu si prezreli Bratislavský hrad, budovu parlamentu, ale najmä bohatý kultúrny program plný ľudovej hudby. V júni 2008 zorganizovali komunitní pracovníci kultúrne podujatie pod názvom „Talentárium“, kde sa divákom predstavili mladé rómske talenty. Deti predviedli rôzne druhy tancov, spievali, recitovali a hrali na hudobných nástrojoch. Najmä starší diváci boli nadšení predstavením detí a objavili sa u nich aj slzy šťastia.

Rudňany

Miestny Klub práce sa nachádza priamo v rómskej lokalite 5RPII a jeho klienti sú takmer výlučne Rómovia. V priebehu roka 2008 tu sporiaci program Splňme si svoj sen zaznamenal úspech v podobe 11 nových klientov, ktorí dokončia sporenie v roku 2009. Všetci majú záujem o pôžičku na skvalitnenie bývania. Do októbra 2008 v Rudňanoch prebiehal projekt rómskej humanitárnej pomoci. Počas celého roka prebiehali v klube pravidelné aktivity ako drôtikovanie, výroba darčekových predmetov, šitie a oprava odevov a kurzy varenia. Konali sa tu cvičenia praktických zručností, kde sa mladé dievčatá a ženy učili šiť a vyrábať textilné hračky. Vďaka spolupráci s Katolíckou univerzitou v Ružomberku mali klienti možnosť zúčastniť sa zdravotných prednášok. Ďalej sa tu konalo vzdelávanie klientov o novej mene euro i o správnom hospodárení v domácnosti. Návšteva rómskeho filmového festivalu Kalo Čangalo v Spišskej Novej Vsi sa stáva tradíciou. Klienti sa ho zúčastnili sa ho aj tento rok a v kine si pozreli celovečerný český film. Na druhý ročník festivalu nadväzovala aj výstava fotografií Evy Davidovej Romano Drom – Cesty Rómov, ktorú si návštevníci z Rudňan pozreli v Galérii umelcov Spiša. V decembri sa rudňanské centrum zapojilo do medzinárodného charitatívneho projektu Operácia Vianočné dieťa 2008. Pre deti a obyvateľov lokality bolo zorganizované predvianočné stretnutie s krátkym programom a následne bolo v domácnostiach rozdaných 100 vianočných balíčkov.

Spišské Podhradie

V rámci projektu Tvoj Spiš II komunitní pracovníci zo Spišského Podhradia pomáhali klientom hľadať si zamestnanie, písať životopisy, študentom stredných a odborných škôl nájsť si zamestnávateľa na povinnú prax. Zorganizovali tu niekoľko brigád na úpravu okolia komunitného centra a aj okolia bytov klientov. V priebehu roka sa tu konalo niekoľko cvičení praktických zručností s rôznym zameraním, napríklad výroba adventných vencov a vianočných ozdôb, maľba na hodváb a sklo. Od Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní získalo ETP Slovensko pre miestne Občianske združenie Čercheň finančnú podporu na zakúpenie dvoch šijacích strojov a materiálu na kostýmy pre miestnu divadelnú skupinu, ale aj strunovú kosačku a rôzne náradie na údržbu riečneho koryta a brehov potoka Žehranka pretekajúceho cez mesto. Do sporiaceho projektu Splňme si svoj sen sa v Spišskom Podhradí zapojilo 10 klientov, z ktorých 6 úspešne ukončilo sporenie a bol im poskytnutý bonus vo výške nasporenej sumy. Za získané peniaze si klienti nakúpili stavebný materiál, ktorý im pomohol zlepšiť si bývanie, opravili si strechy, kúpeľne, nakúpili si plastové dvere a okná, vymaľovali si miestnosti, opravili fasády a postavili novú kachľovú pec. V rámci projektu rómskej humanitárnej pomoci pracovalo centrum s 133 klientmi. Starším klientom boli poskytnuté potravinové balíčky, lieky a zdravotné pomôcky. Väčšina dostala pec na kúrenie alebo palivové drevo, posteľ, či stavebný materiál na opravu bytu. Klienti sa mohli zúčastniť zdravotných a právnych prednášok. Veľkým spestrením boli výlety do Osvienčimu, Litmanovej, Nálepkova a Veľkých Kapušian.

Stará Ľubovňa

Cieľovou skupinou tohto komunitného centra sú prevažne obyvatelia rómskej osady v Podsadku a na Továrenskej ulici v Starej Ľubovni. V Starej Ľubovni je obzvlášť obľúbený sporiaci program Splňme si svoj sen, do ktorého sa minulý rok zapojilo celkom 55 klientov, z ktorých 36 úspešne nasporilo zväčša na úpravu a renováciu obydlí. Komunitní pracovníci v tomto centre denne poskytovali poradenstvo rôzneho druhu. Činnosť komunitného centra sa realizovala hlavne v týchto oblastiach: zamestnanosť, kvalita života, vzdelávanie a mimoškolská činnosť, sociálna integrácia a sociálne poradenstvo. V centre sa pravidelne konali zdravotné prednášky, právne poradenstvo, finančné školenia, tvorivé dielne, doučovanie, duchovné stretnutia, stretnutia pre nácvik pečenia a varenia a pracovné poradenstvo. Okrem týchto aktivít sa v roku 2008 uskutočnili aj kultúrne vystúpenia, spoločenské akcie, stretnutie detí a mládeže s rómskymi policajnými špecialistami, Deň Rómov, burzy šatstva, či detský tábor.

Šimonovce

V Šimonovciach a ďalších okolitých obciach Cakov, Hostice a Martinová sa v rámci projektu rómskej humanitárnej pomoci organizovali zdravotné prednášky na témy ako napríklad vysoký krvný tlak a nebezpečenstvo cukrovky. Zároveň lektorka rozdala všetkým klientom tlakomery a vysvetlila im, ako tento prístroj používať. Starší klienti, na ktorých sa tento projekt zameriaval, veľmi ocenili preplácanie liekov na predpis. V rámci toho istého projektu sa v komunitnom centre v marci 2008 uskutočnila aj prednáška na tému zavedenia euro meny na Slovensku. Euro malo byť zavedené od januára nasledujúceho roku, a preto prednášateľ vysvetľoval všetky pozitívne a negatívne stránky tejto kľúčovej zmeny v štáte. Klienti privítali takúto diskusiu, nakoľko mali minimálne informácie a zároveň vyjadrili obavy z tejto zmeny. Všetky dôležité otázky sa prednášateľ snažil objasniť a upozorniť na podstatné zmeny, ktoré ovplyvnia život staršej generácie. Klienti tunajšieho komunitného centra sa mohli zapojiť do mikropôžičkového programu na skvalitnenie svojho bývania. V minulom roku získalo pôžičku 38 klientov na zveľadenie svojich príbytkov.

Turňa nad Bodvou

Komunitné centrum v Turni nad Bodvou sa zapojilo do ETP programov rómskej humanitárnej pomoci, projektu Tvoj Spiš II a sporiaceho programu Splňme si svoj sen. Dvaja sporitelia si plánujú z ušetrených peňazí zakúpiť dom a zaujímajú sa o možnosť získať pôžičku od Habitatu práve na tento účel. V uplynulom roku sa v centre konalo množstvo spoločenských akcií s bohatou účasťou obyvateľov rôznych vekových kategórií. V čase Vianoc a Veľkej noci sa klienti mohli zapojiť do tvorivých dielní a kultúrnych programov. Mamičky s deťmi zdobili vianočný stromček, deti pripravili kultúrny program pre starších klientov a ženy s pomocou aranžérky vyrábali adventné vence a veľkonočné kraslice. Komunitné centrá v Turni a Moldave usporiadali spoločné stretnutie s gulášom a ďalším občerstvením. V turnianskom centre zaznel spev a vytvorili sa nové priateľstvá. Starší klienti sa vďaka projektu rómskej humanitárnej pomoci zúčastnili výletov do kaštieľa Betliar a poľského Osvienčimu. V júni 2008 sa konal výlet do Poľska, ktorý vo všetkých účastníkoch zanechal hlboký dojem. Niektorým z nich v koncentračných táboroch zahynuli príbuzní a známi a práve tí ťažko znášali prehliadku tábora. Na výlete si klienti ešte mohli pozrieť rodné mesto pápeža Jána Pavla II. Wadovice, kde navštívili jeho rodný dom aj kostol, v ktorom slúžil prvú svätú omšu.

Veľké Kapušany

Rok 2008 bol pre obyvateľov mesta Veľké Kapušany významný, aj napriek nepriaznivej finančnej situácii. Do sporiaceho projektu sa tu zapojilo 6 klientov, z ktorých všetci majú záujem o mikropôžičku na skvalitnenie bývania. Komunitní pracovníci naďalej pomáhali klientom odkázaným na dávky v hmotnej núdzi. S pomocou ETP Slovensko sa v centre mohli organizovať rôzne aktivity s deťmi a staršími klientmi. Talentované deti sa pravidelne stretávali v mestskom kultúrnom dome vo Veľkých Kapušanoch a s pomocou podnikateľov mesta sa tu podarilo založiť folklórny súbor. Vedúcim súboru je známy tanečník Tibor Lakatoš z Maďarska. Členovia tanečnej skupiny sú mladí ľudia zo segregovanej rómskej osady, z ktorých niektorí boli drogovo závislí. Medzinárodný deň Rómov bol skromný ale dôstojný. V rámci osláv Medzinárodného dňa Rómov pozvalo komunitné centrum klientov každého veku na menšie posedenie, na ktorom si mohli vypočuť prednášky o rómskej histórii, kultúre, jazyku a umení.

NOVINKY

Tréning “Križovatky”

ETP Slovensko organizovalo od 27. apríla do 7. mája 2009 unikátne školenie Križovatky pre súčasných a budúcich komunitných sociálnych pracovníkov. Toto školenie pre nezamestnaných a všeobecne pre ľudí stojacich na metaforických „križovatkách“ je zamerané na rozvoj osobnosti a jeho cieľom je opätovné zaradenie sa na trh práce a plnohodnotné využívanie vlastného potenciálu. Školenie vyvinula a na Slovensko priniesla americká organizácia Dovetail Consulting. Nezamestnaní sa počas školenia Križovatky naučia porozumieť, prečo život závislý na sociálnej pomoci nevyrieši ich životné ťažkosti. Križovatky umožňujú nezamestnaným študentom objaviť nové spôsoby hľadania a udržania si zamestnania, riešenia konfliktov, ponúkajú im rozmanité motivačné stratégie. Školenie budúcich lektorov na Slovensku zorganizovalo ETP Slovensko s finančnou podporou Veľvyslanectva USA v Slovenskej republike, Veľvyslanectva Veľkej Británie a Severného Írska v SR, Nadácie Friedrich Ebert Stiftung a Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní.

Ocenenie Gypsy Spirit 2009

V budove Slovenského rozhlasu v Bratislave sa 16. apríla 2009 slávnostne odovzdávali ocenenia Gypsy Spirit 2009 určené organizáciám a jednotlivcom, ktorí pomáhajú zlepšiť situáciu Rómov na Slovensku. Medzinárodná odborná porota v zložení Michael Kocáb, Alexian Spinelli, Rumyan Russinov, Sylvia Porubänová a Jaroslav Kiska udelili cenu v kategórii mimovládne organizácie ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj. Vo vyjadrení hodnotiacej komisie sa uvádza nasledovné zdôvodnenie:

Za komplexnú, vysoko odbornú a autentickú prácu a služby znevýhodneným a marginalizovaným skupinám obyvateľstva, za boj s chudobou a sociálnym vylúčením na Slovensku s osobitným zreteľom na Rómov v segregovaných osadách. Za uplatňovanie konceptu sociálnej mobilizácie, ktorý povzbudzuje k vzájomnej pomoci a podpore, konkrétne za vytváranie a spoluvytváranie dočasných pracovných príležitostí a trvalých pracovných miest.

Aj toto ocenenie nás povzbudzuje v našom presvedčení, že integrovaný a komplexný prístup k riešeniu sociálno-ekonomického postavenia rómskej menšiny na Slovensku je správnou cestou k zlepšeniu situácie. Sme radi, že naša práca našla odozvu aj u odbornej obce. Ocenenie je pre nás výzvou k ďalšej práci v chudobných a sociálne vylúčených komunitách s cieľom presadiť systémovú adopciu fungujúcich riešení a postupov.

DONORI A PARTNERI

Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní
Habitat for Humanity International
Iniciatíva EQUAL, Európsky sociálny fond
Medzinárodná organizácia pre migráciu
Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR
Ministerstvo zahraničných vecí SR, Slovak AID
Nadácia Friedrich Ebert Stiftung
Open Society Institute
Úrad vlády SR
Veľvyslanectvo USA v SR
Veľvyslanectvo Veľkej Británie a Severného Írska v SR

aha! Process, Inc. Texas USA
Dovetail Consulting Colorado USA
ETP Moldava Housing
Faith Partners Colorado USA
Fond TVOJ SPIŠ
Mestský úrad Moldava nad Bodvou
Mestský úrad Rožňava
Mestský úrad Spišské Podhradie
Mestský úrad Stará Ľubovňa
Mestský úrad Veľké Kapušany
Obecný úrad Abovce
Obecný úrad Cakov
Obecný úrad Číž
Obecný úrad Drňa
Obecný úrad Hodejov
Obecný úrad Holumnica
Obecný úrad Jablonov
Obecný úrad Jesenské
Obecný úrad Nálepkovo
Obecný úrad Nitra nad Ipľom
Obecný úrad Ostrovany
Obecný úrad Rudňany
Obecný úrad Šimonovce
Obecný úrad Veľký Blh
Rada pre poradenstvo v sociálnej práci v Košiciach
Rómska tlačová agentúra Slovensko
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa
Združenie za sociálnu reformu Slovensko

ETP SLOVENSKO

Poslanie ETP Slovensko: Podporovať regionálny rozvoj, chrániť životné prostredie, napomáhať rozvíjať sociálny, ekonomický, vzdelanostný a kultúrny potenciál jednotlivcov, organizácií a komunít s dôrazom na riešenie problémov znevýhodnených regiónov a sociálne znevýhodnených skupín obyvateľov a etnických menšín.

Výkonná rada

Vladimír Ira,
predseda

Thomas Grey

Miroslav Pollák

Ľudmila Komorová

Katarína Štofanová

Milena Buksárová

Dozorná rada

Arpád Lörincz

Peter Haňdiak

Roland Bušša

Kancelária v Košiciach

Slávka Mačáková,
riaditeľka

Slavomír Kutaš,
koordinátor programu Bývanie

Beáta Kopalová,
koordinátorka programu Zamestnanie

Viliam Lupták,
finančný manažér

Graham Jeffs,
koordinátor medzinárodnej spolupráce

Gabriela Valentovičová,
koordinátorka programu Zdravie

Peter Sovius,
koordinátor programu Vzdelávanie

Monika Doľaková,
pracovníčka programu Vzdelávanie

Štefan Suchodolinský,
pracovník programu Bývanie

Komunitné centrá

Darina Dzúriková
053 03 Jablonov 165

Rastislav Zubaj
093 01 Čičava 74

Zdenka Rabatinová
Mlynská 633, 053 33 Nálepkovo

Marián Trišč a Viera Marková
082 22 Ostrovany 60

Dana Pustulková
5RPII, 053 23 Rudňany

Viera Gondová
Mariánske námestie 34, 053 04 Spišské Podhradie

Ľudmila Stašáková
Podsadok Kultúrny dom, 064 01 Stará Ľubovňa

Margita Bartóková
OZ Pro Torensis, 044 02 Turňa nad Bodvou 60

Viktor Teru
Hlavná ulica, 079 01 Veľké Kapušany

Katka Valková
Krátka 22, 048 01 Rožňava

Vladimír Sendrei
Huta 31, 985 05 Kokava nad Rimavicou

Adriana Pelegrínová
Dukelských Hrdinov 3, 045 01 Moldava nad Bodvou

Iveta Vilhanová
980 31 Hodejov 230

Ernest Lakatoš
980 03 Simonovce 146

FINANČNÁ SPRÁVA

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT	Obdobie: 2007 - 2008					
(v tisícoch Sk)	2007			2008		
Výnosy	Nezdaňovaná činnosť	Zdaňovaná činnosť	Celkom	Nezdaňovaná činnosť	Zdaňovaná činnosť	Celkom
Tržby za poskytnuté služby	37		37	103	35	138
Prijaté príspevky	31 706		31 706	65 331		65 331
Ostatné výnosy	133		133	2 381		2 381
Spolu	**31 876**	**0**	**31 876**	**67 815**	**35**	**67 850**
Náklady						
Spotreba materiálu a energie	18 128		18 128	34 565	3	34 568
Služby	13 009		13 009	29 458	11	29 469
Osobné náklady	210		210	156		156
Dane a poplatky	33		33	30	1	31
Odpisy	131		131	1 089		1 089
Ostatné náklady	345		345	2 494		2 494
Spolu	**31 856**	**0**	**31 856**	**67 792**	**15**	**67 807**
Hospodársky výsledok	**20**	**0**	**20**	**23**	**20**	**43**

Granty a príspevky	2008		
Granty a príspevky	**SKK**	**USD**	**EUR**
Habitat for Humanity International	6 336 622	230 906	37 800
Cirkev Ježiša Krista neskorších dní	90 718		
Americká ambasáda na Slovensku	66 064		
Nadácia FES	35 000		
Open Society Institute	1 073 276		
Medzinárodná Organizácia pre Migráciu	48 396 933		1 524 636
Ostatné finančné príspevky			
Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu	1 334 977		
Úrad vlády SR	700 000		
Ministerstvo školstvá, Európsky sociálny fond	532 042		
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Európsky sociálny fond, EQUAL	8 636 189		
Spolu	**65 331 285**		

SÚVAHA	2007 - 2008	
(v tisícoch Sk)	2007	2008
Aktíva	2007	2008
Hmotný investičný majetok	4 987	4 996
Odpisy	2 315	2 327
Finančný majetok hotovosť	161	525
Finančný majetok bankové účty	14 867	2 834
Pohľadávky, preddavky	16 045	18 895
Prechodné účty	0	0
Spolu	**33 745**	**24 923**
Pasíva	**2007**	**2008**
Základné imanie	1 009	1 009
Fondy organizácie	6	6
Výsledok hospodárenia	2 154	2 134
Záväzky	51 69	5 784
Prechodné účty	25 407	15 990
Spolu	**33 745**	**24 923**

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

Pre zhromaždenie združenia ETP SLOVENSKO

Uskutočnili sme audit priloženej účtovnej závierky združenia ETP Slovensko (ďalej spoločnosť), ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2008, výkaz ziskov a strát a poznámky za rok končiaci k tomuto dátumu, ako aj prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalších vysvetľujúcich poznámok.

Zodpovednosť vedenia spoločnosti za účtovnú závierku

Vedenie spoločnosti je zodpovedné za zostavenie a objektívnu prezentáciu tejto účtovnej závierky v súlade so Zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení jeho dodatkov. Táto zodpovednosť zahŕňa návrh, implementáciu a zachovávanie interných kontrol relevantných pre prípravu a objektívnu prezentáciu účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti v dôsledku podvodu alebo chyby, ďalej výber a uplatňovanie vhodných účtovných zásad a účtovných metód, ako aj uskutočnenie účtovných odhadov primeraných za daných okolností.

Zodpovednosť audítora

Našou zodpovednosťou je vyjadriť názor na túto účtovnú závierku na základe nášho auditu. Audit sme uskutočnili v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby sme získali primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie audítorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od rozhodnutia audítora, vrátane posúdenia rizika významných nesprávností v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy interné kontroly relevantné pre zostavenie a objektívnu prezentáciu účtovnej závierky v účtovnej jednotke, aby mohol navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, nie však za účelom vyjadrenia názoru na účinnosť interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej obsahuje zhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosti účtovných odhadov uskutočnených manažmentom, ako aj zhodnotenie prezentácie účtovnej závierky ako celku.

Sme presvedčení, že audítorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočné a vhodné východisko pre náš názor.

Názor

Podľa nášho názoru účtovná závierka poskytuje pravdivý a objektívny pohľad na finančnú situáciu spoločnosti ETP SLOVENSKO, k 31. decembru 2008, na výsledky jej hospodárenia a peňažné toky za rok končiaci k danému dátumu v súlade so Zákonom o účtovníctve.

Košice, 30. júla 2009

Ing. Eva Gazdová
Licencia SKAU č. 628

Gazdová

ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj
Zemplínska 15/A
040 01 Košice, Slovensko
Tel/fax: 00421 55 72 888 56-8
Web: www.etp.sk E-mail: etp@ke.etp.sk